

לג. דובר אודות שיחת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ²²⁶ (כנ"ל בהתוועדות דשבת²²⁷) בביאור המשל על תורת החסידות מ"גחלים" שנמצאים בעמקי האדמה (עלמא דאתגלייא) ו"מרגליות" שבים (עלמא דאתכסייא): גחלים — שפועלים חום, היפך הקרירות, וגם אור²²⁸ (ראיית עין השכל²²⁹) — שתהי' העבודה באופן של שינוי והיפך טבע הרגילות²³⁰. וסדר העבודה בזה נקבע ע"י המנהיג, רבותינו נשיאינו²³¹, אבל ההתחברות ל"רוח החיים" צריכה להיות אצל כל אחד בעצמו — שבכל יום צריכים ללמוד חסידות באופן של הבנה והשגה ועיון כו'²³²; ונוסף על העבודה המוכרחת בבחי' גליא שבאדם (גחלים שבאדמה), ישנה גם העבודה שמצד סתים שבאדם — מרגליות שבים — שכל מציאותו נעשית מכוסה בפנימיות התורה.

(משלי ב, ד) "כמטמונים תחפשנה", "פי' כדרך שמחפש אדם מטמון ואוצר הטמון בתחתיות הארץ שחופר אחריו ביגיעה עצומה, כך צריך לחפור ביגיעה עצומה לגלות אוצר של יראת שמים הצפון ומוסתר כו'".

(231) כיון שזוהי עבודה חדשה, שלא נתפרשה בשולחן-ערוך, כי אם ברמז כו'.
(232) משא"כ כאשר הלימוד אינו אלא כשטחיות הענינים בלבד, שאז הרי זה נחשב לביטול תורה — כהפס"ד המוכא בשו"ת בית אפרים (חאו"ח סס"ח) ע"פ דברי הגמרא (מגילה ג, א) "מבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה" — דלכאורה, "מה ביטול תורה יש בזה, הא גם קריאת המגילה תורה היא", ומהו הפירוש "מבטלין תלמוד תורה" (ראה גם רש"ש ויד דוד למגילה שם) — דכיון שביטולו להתייגע בלימוד תורה שבע"פ, בגמרא, ראשונים ואחרונים כו', הנה אופן הלימוד דמקרא מגילה שאינו אלא כשטחיות, חשיב כביטול תורה (ראה גם תו"מ חט"ז ע' 344 הערה 159. לקו"ש חל"ו ע' 204. תו"מ סה"מ כסלו ע' קפב הערה 45. וש"נ).

ועד"ז בכל אחד ואחד לפי ענינו, שגם כאשר לומד נגלה וחסידות, אבל הלימוד הוא רק כשטחיות הענינים, ע"ד מקרא מגילה, הרי זה חשיב כביטול תורה.

(226) ליל ש"ק חוהמ"ס תש"ה (סה"ש תש"ה ע' 50).

(227) שיחת שבת חוהמ"ס בסופה (לעיל ע' 50).

(228) ולהעיר מהשייכות ד"אור" לשמחת בית השואבה — שהרי "חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם באבוקות של אור", שהיו "זורקין אותם כו'", כמבואר בארוכה במאמרים דשמחת בית השואבה פרטי הענינים שבזה (ראה ד"ה חסידים ואנשי מעשה דיום ב' דחה"ס (לעיל ע' 26 ואילך. וש"נ)), ובכללות — הו"ע העבודה בענין האורות שלמעלה מהכלים.

(229) ושייך גם לענין הראי' כפשוטה, כאמור לעיל (ס"ג) שראי' היא חיצונית השכל. ובזה מודגש גודל ההכרח שבדבר — כי, ענין הראי' נוגע לכללות החיות (כמו חום, היפך הקרירות, שהוא סימן דהיפך החיים), שהרי סומא חשיב כמת (נדרים סד, ב. וש"נ).

(230) ובשביל זה יש צורך ביגיעה רבה, ועד לחפירה בעמקי האדמה — ע"ד תורת הבעש"ט (ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סנ"ז. וש"נ) על הפסוק (מלאכי ג, יב) "כי תהיו אתם ארץ חפץ", שכל אחד מישראל הוא בבחינת "ארץ חפץ" שנוסף לכך שמצמחת יכול גדול ביותר, טמונים בה אוצרות יקרים, אלא שצריכים לחפור כו' כדי לגלותם, וכמבואר בתניא (פמ"ב) בפירוש מ"ש

ובעמדנו בסמיכות לביאת המשיח²³³ שאז נעשה ענין הנישואין²³⁴ דכנס"י עם הקב"ה, אזי בהכרח שיהיו להכלה שהולכת לחופה (לא רק לבושים²³⁵ ותכשיטים²³⁶, אלא) גם "מרגליות" — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"כ ע' 171 ואילך.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א):

והעיקר — כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שצריך להיות "טאַפּאַרו דאָ פּלאַחו"²³⁷ (הגרזן על העץ — מעשה בפועל):

ככל שהיתה עד עתה ההתעסקות בעניני החסידות, להתייגע בענין העבודה ("עובד אלקים", מלשון עורות עבודים²³⁸) בנוגע למחשבה דיבור ומעשה, ובנוגע לשינוי והפיכת המדות הבלתי-טובים, וכללות העבודה במדות ומוחין — הרי גם כאשר המצב הוא טוב, יכול להיות יותר טוב, וכהפתגם שהי' כ"ק מו"ח אדמו"ר²³⁹ חוזר בשם אדמו"ר מהר"ש: "צי אַז גוט איז גוט, איז בעסער ניט בעסער?! — גוט איז גוט, אָבער בעסער איז בעסער" (וכי מאחר דטוב הוא טוב האם בשביל זה המעולה אינו משובח, הטוב הוא טוב אבל המעולה הוא משובח).

— בזה — בתור "מקדמה" ("אָן אַרויף") — בעת החופה, שאז נעשה הענין ד"נקבה תסוכב גבר" בגשמיות בפועל.

(235) כל י"ח הלבושים שזכרו במסכת שבת (קכ, א).

ולהעיר ממעלת ענין הלבושים — ע"פ משנת"ל (ד"ה ולא יכנף דשבת חוהמ"ס לעיל ע' 42 ואילך) מהמאמר של אדמו"ר הזקן (מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קמד) בנוגע לענין הלבוש, שהוא מיפה את הפנימיות, והיינו, שגם כאשר חסר אצלו בכחות הפנימיים, מוחין ומדות, וכו', ישנו כח בענין הלבושים, שע"ז שישנם תחילה לבושים יפים, הנה סוכ"ס נעשו גם המוחין והמדות ברורים כו'.

(236) ועד ששקדו חכמים על תקנת בנות ישראל — ש"נותנין לבתולה שנים עשר חודש .. לפרנס את עצמה", "בתכשיטין" (כתובות נו, א ובפרש"י).

(237) ראה סה"ש תרצ"ז ע' 198. וש"נ.

(238) ראה תו"א משפטים עו, א. ובכ"מ.

(239) ראה סה"ש תש"ז ריש ע' 62. וש"נ.

(233) ע"ז ש"יפוצו מעינותיך חוצה" — כידוע שבתחילה הי' זמן שעסקו רק בנגלה דתורה, וכמ"ש רבינו הזקן בתניא אגה"ק (סכ"ו) ש"כל חכמת הקבלה היתה נסתרה .. ונעלמה מכל תלמידי חכמים, כי אם ליחיד סגולה", עד שבא הארז"ל ואמר ש"בדורות אלו האחרונים מותר ומצוה לגלות זאת החכמה", אבל גם אז הי' זה עדיין באופן של לימוד הקבלה, וגם רק ע"י אנשים ספורים; ואח"כ כאשר בא הבעש"ט אזי התחיל הענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה" — לא רק מים, אלא "מעיינות", "מקור מים חיים", שזהו הקב"ה בעצמו, שמתבטא ("ער גיט זיך אַרויס") בגילוי בפנימיות התורה.

(234) והיינו, שהחתן והכלה עומדים תחת החופה (לא בריחוק מקום, אלא) בקירוב מקום, ובאופן שהכלה מסבכת את החתן — בבחינת "נקבה תסוכב גבר" (ירמי' לא, כא).

ולהעיר, שהענין ד"נקבה תסוכב גבר" הוא מהיעודים הרוחניים שיתגלו לעתיד לבוא, ואעפ"כ, הנה גם בזמן הגלות יש כבר התחלה

ונקודת הדברים — שהגיע הזמן להענין של "מרגליות", שזוהי עבודה שאינה נוגעת לענינים של פועל, אלא היא עבודה פנימית ביותר — "בקשו פני", ועי"ז "את פניך הוי' אבקש"⁸⁶, שהפנימיות שלו והפנימיות שלמעלה נעשים מציאות אחת²⁴⁰, כך, שכללות עבודתו אינה בבחי' "יש מי שאוהב" — "דאָלֶאָי יש" — אלא כמו ב"עלמא דאתכסיא", שנרגש אצלו שכל מציאותו היא מציאות האדון, כמבואר בארוכה בהמשך תרס"ו²⁴¹.

וזוהי כללות העבודה עכשיו — להוציא את המרגליות מקרקעית הים ולעשות מהם תכשיט, ולהיות מוכן ומזומן לענין הנישואין (הוא והקב"ה) למטה מעשרה טפחים, שאז תהי' החתונה בשמחה גדולה ביותר (כיון שאז יהיו הגילויים היותר נעלים (כמבואר בכ"מ בארוכה), ועד למדרגה שלמעלה מגילויים).

וכיון שכל עניני שמחה מתחילים מראיית שמחת בית השואבה, שהרי לולי זאת "לא ראה שמחה מימיו"²⁴² — הנה גם הכח על שמחת הנישואין דלעת"ל היא משמחת בית השואבה שבחג הסוכות²⁴³,

— לאחרי העבודה דחודש אלול, שאז נמצאים עדיין ב"ערי השדה", כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בלקו"ת²⁴⁴ המשל "למלך . . בשדה" ש"מקבל את כולם בסבר פנים יפות וכו'", ולאחרי עשרת ימי תשובה — בעיצומו של "זמן שמחתנו", כפי שמבאר רבינו הזקן בלקו"ת²⁴⁵ הדיוק ד"שמחתנו" לשון רבים, "ישמח ישראל בעושי"ו"²⁴⁶ ו"ישמח ה' במעשיו"²⁴⁷, "שמתחברים ב' השמחות יחד", הרי אז נמצאים בני"ל לא רק ב"חצר גינת ביתן המלך"²⁴⁸, אלא מכניסים אותם ל"ביתן המלך", וחדר לפניו מחדר, עד לחדרו של המלך, בסמיכות מקום למלך, לימינו של המלך, ובאופן ש"יהיו לך לכרך ואין לזרים אתך"²⁴⁹ —

שממנה לוקחים הכח לפעול ("דורכטאָן") כל העבודות, הן בנוגע

243 ולהעיר גם מדברי כ"ק מו"ח (ראה לקו"ש שם הערה 62), והו"ע "ופרוש עלינו סוכת שלומך", כמבואר בקצרה בלקו"ת (דרושי שמע"צ פט, א).

244 פ' ראה לב, ריש ע"ב.

245 דרושי שמע"צ פח, ד.

246 תהלים קמט, ב.

247 שם קד, לא.

248 אסתר א, ה.

249 משלי ה, יז.

240 ולהעיר גם מדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר אורות פתגם הבעש"ט (ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סקני"ה ואילך. וש"נ) שהפשיטות של איש פשוט מגעת ("דערלאַנגט") בפשיטות העצמות, והרי בענין העצמיות אין זה באופן שמגיעים שמה ונשארים דבר בפני עצמו, אלא באופן שנעשים חד עם העצמות.

241 ע' שט ואילך.

242 ראה לעיל סכ"א. וש"נ.

ל"גחלים" והן בנוגע ל"מרגליות", מתוך שמחה אמיתית, הן בפנימיות והן בחיצוניות, הן בכחי" סתים והן בכחי" גליא שבאדם, ובאופן שהגליא וסתים שבישראל, יחד עם הגליא וסתים דאורייתא, מתאחדים עם הגליא וסתים דקוב"ה²⁵⁰, ועד שנעשים כולא חד, "והיו לבשר אחד"²⁵¹, שזהו תכלית ענין הנישואין, בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון "שאמיל", ואח"כ צוה לנגן הניגון "רחמנא דעני"].

* * *

לד. דובר לעיל²⁵² אודות דברי רבותינו נשיאינו²⁵³ בביאור הטעם ששמחת בית השואבה מתחילה במוצאי יו"ט⁶⁷ — כיון ששמחת בית השואבה הוצרכה להיות לאחרי קיום מצות ד' מינים, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל"¹¹⁶.

ובהקדמה:

בנוגע לד' המינים — איתא במדרש²⁵⁴ ובגמרא²⁵⁵ שהם כוללים את כל הסוגים שבבנ"י, החל מהסוג שהם בדוגמת האתרוג שיש בו טעם ויש בו ריח, ועד להסוג היותר תחתון, שהם בדוגמת ערבי נחל שאין בהם לא טעם ולא ריח.

וארבעה סוגים הנ"ל נעשים מצוה אחת (שלכן מברכים עלי' ברכה אחת) — "ולקחתם לכם", ובאופן שצריכה להיות הולכה והבאה אל הלב, שרומז ל"השבות אל לבבך"²⁷⁷, היינו, שענין האחדות שלמדים ממצות נטילת ד' המינים, צריך להיות נמשך בלבבו של האדם (שהוא המלך שבאברים²⁵⁶ שממנו מקבלים כל האברים את חיותם, כמאמר²⁵⁷ "לבא פליג לכל שייפין"), לחיות באופן כזה במשך כל השנה כולה.

לה. והנה, ישנו דין שהמוסיף על א' מארבעת המינים עובר בכל תוסיף²⁵⁸.

(255) מנחות כז, א.	(250) ראה זח"ג עג, א.
(256) ראה זח"ב קנג, א.	(251) בראשית ב, כד.
(257) ראה זח"ג קסא, רע"ב. רכא, ב.	(252) שיחת שבת חוהמ"ס בתחלתה
רלב, א.	(לעיל ע' 44).
(258) ראה אנציק' תלמודית ערך כל תוסיף (כרך ג' ע' שכח ואילך). וש"נ.	(253) ראה המשך וככה תרל"ז פק"ג.
	(254) ויק"ר פ"ל, יב.